

ULUSLARARASI BÜYÜK EĞİTİMCİLER DERNEĞİ (UBED)

www.ubed.org.tr

“İŞ İÇİN ENGEL YOK”

ERASMUS+ KA104

YETİŞKİN EĞİTİMİ PERSONEL HAREKETLİLİĞİ PROJESİ RAPORU

"Bu proje T.C. Avrupa Birliği Bakanlığı, AB Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığınca (Türkiye Ulusal Ajansı, <http://www.ua.gov.tr>) yürütülen Erasmus+ Programı (Hayatboyu Öğrenme Programı) kapsamında ve Avrupa Komisyonu'ndan sağlanan hibeyle gerçekleştirilmiştir. Ancak burada yer alan görüşlerden Türkiye Ulusal Ajansı veya Avrupa Komisyonu sorumlu tutulamaz."

İÇİNDEKİLER

1. PROJE BİLGİLERİ	2
2. EĞİTİM İÇERİĞİ	3
3. ZİYARET EDİLEN KURUMLAR	3
3.1 SBH (Stiftung Bildung & Handwerk)	4
3.2 Berufliche Trainingszentrum Paderborn (BTZ)	5
3.3 Herman Schmidt Okulu	6
3.4 SBH REHA	7
3.5 IFA (Uyum Hizmetleri Kurumu).....	8
3.6 Gesamtschule Elsen (Kapsamlı Okul).....	8
4. ALMANYA EĞİTİM SİSTEMİ	10
4.1 GENEL EĞİTİM	10
4.2 MESLEKİ EĞİTİM	11
4.3 ENGELLİ BİREYLERİN EĞİTİMİ	11
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	12

1. PROJE BİLGİLERİ

1.1 Proje Adı: "İŞ İÇİN ENGEL YOK"

1.2 Proje Amacı: Projenin amacı, engelli öğrencilerin mesleki yönlendirmedeki stratejilerin ve özel eğitimlerinde kullanılan yöntem ve tekniklerle eğitimsel materyallerin proje katılımcıları tarafından gözlemlenmesi ve değerlendirilmesidir.

1.3 Proje Hedefleri:

- ⦿ Mesleki yönlendirmenin nasıl yapıldığını hakkında eğitimler, (yönlendirme araçları, formları vb. incelenmesi)
- ⦿ Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin özbakım ve sosyal hayata uyum eğitimlerinin yerinde gözlemlenmesi ve özel eğitim hakkında eğitimler,
- ⦿ Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin mesleki eğitimlerinin yerinde gözlemlenmesi ve eğitimleri,
- ⦿ Özel eğitimde kullanılan eğitim materyallerinin incelenmesi,
- ⦿ Özel eğitime ailenin katılımının sağlanması hakkında bilgilendirme eğitimi,
- ⦿ Bölgedeki diğer paydaş kuruluşlara/yerel otoritelere tanıtım gezileri.

1.4 Proje Ortakları: Stiftung Bildung & Handwerk (SBH) - Paderborn-ALMANYA

1.5 Proje Süresi : 1 Yıl (Ağustos 2014- Ağustos 2015)

2. EĞİTİM İÇERİĞİ

Derneğimiz tarafından Almanya’ da bulunan Stiftung Bildung & Handwerk ortaklığı ile yürütülen İş İçin Engel Yok projesi kapsamında 04-09/05/2015 tarihleri arasında Almanya/Paderbon şehrinde gerçekleştirilen hareketlilik faaliyetine 10 üyemiz katılmıştır.

Proje ortağı SBH ile oluşturulan program doğrultusunda üyelerimiz;

- 1- Almanya’da engelli haklarının yasal temelleri
 - 2- Engelliler için eğitim
 - 3-Almanya’da eğitim sistemi
 - 4- Engelli öğrenciler ve kaynaştırma
 - 5- Engelli öğrenciler için mesleki oryantasyon
 - 6- Psikolojik sorunlu bireyler için mesleki rehabilitasyon
 - 7- Engelli bireylere mesleki danışmanlık uygulamaları hakkında kurum ziyaretleri
- gerçekleştirmiş ve eğitim almıştır. Hareketlilik kapsamında gerçekleştirilen eğitim sonucunda üyelerimize ortağımız Stiftung Bildung & Handwerk tarafından katılım belgeleri verilmiştir.

3. ZİYARET EDİLEN KURUMLAR

3.1 SBH (Stiftung Bildung & Handwerk)

Hareketlilik dahilinde ilk olarak aynı zamanda proje ortağımız olan SBH ziyaret edilmiştir. Üyelerimiz burada vakfın proje koordinatörü Angela Bender tarafından karşılanmış, program ve Almanya eğitim sistemi hakkında bilgilendirilmiştir.

SBH Paderborn işverenler derneği tarafından 1903 yılında kurulmuş el sanatları ve eğitim vakfıdır. Vakfın yurt geneli ve yurt dışında çeşitli şubeleri bulunmaktadır. Vakıf bünyesinde küçük ve orta seviyeli işletmelere eleman yetiştirme, iş yerinde mesleki oryantasyon ve mesleki rehabilitasyon çalışmaları yapılmaktadır.

3.2 Berufliche Trainingszentrum Paderborn (BTZ)

İkinci gün kuruluşu ziyaret edilerek Almanya da mesleki rehabilitasyon ile ilgili yasal düzenlemeler ve uygulamalar hakkında bilgi edinilmiştir.

Bu kuruluşta psikolojik rahatsızlığı olan bireylerin yeniden iş yaşamı ve üretime katılabilmesi amacıyla mesleki rehabilitasyon hizmetleri sunulmaktadır. İşçi bulma kurumu aracılığıyla yönlendirilen bireylerin sosyal hakları işveren tarafından, eğitim giderleri ise devlet tarafından karşılanmaktadır. Kuruluş içerisindeki atölyelerde bireyin yeniden mesleki eğitimi ile birlikte iş yaşamına katılım sürecindeki destek hizmetleri de sağlanmaktadır.

3.3 Herman Schmidt Okulu

Üçüncü günümüzde orta ve ağır düzeyde zihinsel yetersizliği olan bireylerin temel ve mesleki eğitim aldıkları Herman Schmidt Okulu'nu ziyaret ederek, yetkililerden okulun işleyişi ve yapılan çalışmalar hakkında bilgi edinilmiştir.

Bu okulun bünyesinde anaokulu, ilkokul, ortaokul, lise (Mesleki Eğitim) ve işe yerleştirilemeyen bireylerin çalıştığı fason atölyeleri bulunmaktadır. Lise kısmında mesleki eğitim ağırlıklı çalışmalar yapılarak öğrenciler işe yerleştirilmektedir. İşe yerleştirilemeyen bireyler ise kurum bünyesinde bir nevi korumalı işyeri olan atölyelerde çalışmaktadır.

3.4 SBH REHA

Dördüncü gün Stiftung Bildung & Handwerk vakfı bünyesinde bulunan SBH REHA merkezi ziyaret edilmiş, yetkililerden bilgi alınarak, yürütülen uygulamalar yerinde gözlenmiştir.

Bu merkezde iş ve işçi bulma kurumu tarafından yönlendirilen 16- 25 yaş arası engelli bireylere günlük yaşam ve mesleki becerilerinin kazandırılması amaçlanmaktadır. Aynı zamanda engelli bireylere iş bulma ve iş yaşamına katılım sürecinde destek hizmetler sağlanmaktadır.

3.5 IFA (Uyum Hizmetleri Kurumu)

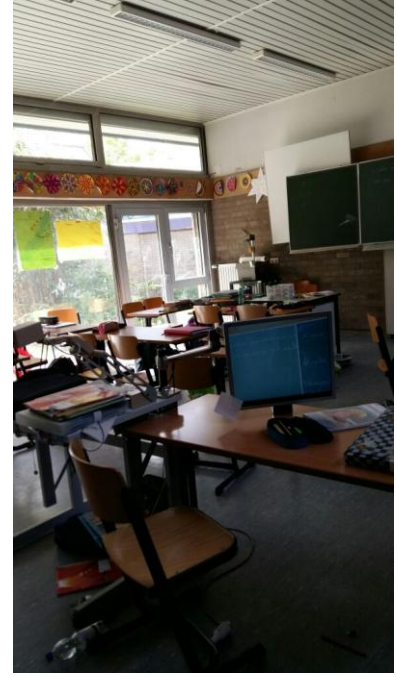
Dördüncü gün ikinci olarak IFA Uyum Hizmetleri Kurumu ziyaret edilerek, engelli bireylerin okul ve iş yaşamına geçiş süreçlerinde sağlanan destek hizmetler hakkında bilgi edinilmiştir.

Kurum hem engelli hem de işverenlere rehberlik hizmetleri sağlamaktadır. Kurum içinde bireylerin mesleki yeterliliklerine ilişkin ayrıntılı değerlendirmelere yapılarak, meslek seçimi ve iş yaşamında geçiş sürecinde danışmanlık ve destek hizmetleri sunulmaktadır.

3.6 Gesamtschule Elsen (Kapsamlı Okul)

Beşinci gün Paderborn şehrinde kaynaştırma uygulamalarının uzun süredir yapıldığı bir kamu okulu ziyaret edilmiştir. Okul yetkilileri tarafından kaynaştırma uygulamaları hakkında bilgi verilerek, eğitim ortamlarında yapılan uygulamaların yerinde gözlenmesi için ekibimize sınıflar gezdirilmiştir.

Okul bünyesinde ilkokul, ortaokul ve meslek okulu bir arada bulunmakta ve 6-18 yaş arası bireylere eğitim verilmektedir. Okulun her kademesinde engelli bireylere yönelik kaynaştırma eğitimine yer verilmektedir. Engelli bireyler sınıf ortamında yaşlıları ile birlikte eğitim alırken, aynı zamanda bireysel ihtiyaçları doğrultusunda kaynak oda eğitiminden de yararlanmaktadır. Bu sınıflarda iki sınıf öğretmeni ile birlikte ayrıca özel eğitim öğretmenleri de yer almaktadır.

4. ALMANYA EĞİTİM SİSTEMİ

4.1 GENEL EĞİTİM

Almanya eğitim sistemine bakıldığında; mevcut 16 eyaletin eğitim sistemlerinin ayrı, olduğu her eyaletin kendine ait eğitim sistemi bulunduğu görülmektedir. Eğitimde kontrol eyaletlere ait iken, koordine ise devlet tarafından sağlanmaktadır. Bu 16 eyalet eğitim faaliyetlerini eyaletler arasında farklılıkların en asgari düzeye düşmesini sağlamak üzere koordineli olarak yürütmektedir.

Almanya’ da eğitim hizmeti ücretsiz olarak her ferde sunulmakta olup, aileler isterse özel okullara da öğrenci gönderebilmektedirler. Zorunlu eğitim 10 yıl sürmektedir. 2- 6 yaş arası çocuklar içinse kreş (kinder garden) eğitimi yaygınlık göstermektedir. 6–10 yaş arası öğrenciler İlkokul (grund Schule) de eğitim görmektedir. Öğrenciler 4 yıllık ilkököl eğitiminden sonra, öğretmenler, uzmanlar, pedagogların değerlendirme sonuçları ile veli ve öğrenci istekleri dikkate alınarak göre yönlendirilmektedir. Akademik eğitime yönlendirilen öğrencilerin (gymnasium), lise eğitimi 8 yıl sürmektedir. Üniversitede bu öğrenciler istediği alanlarda eğitim görmektedirler.

Liselerin bir alt okulu olan “Realschule”lere yönlendirilen öğrenciler bu okula (6 yıl) devam ederek, 10. sınıfta ortaokul diploması alarak zorunlu eğitimi tamamlamaktadır. Buradan mezun olan öğrenciler meslek yüksek okullarına yönlendirilmektedir. Realschule” de başarılı olamayacak öğrenciler ise “Hauptschule”olarak adlandırılan okullara yönlendirilmektedir. Burada öğrenciler teorik derslerden ziyade, pratik eğitimlerle mesleki eğitim alanlarında eğitimlerini sürdürmektedir. Ayrıca eğitim sistemi içinde öğrencinin yatay ve dikey geçişler yapabilmesine imkan verilmektedir.

4.2 MESLEKİ EĞİTİM

Alman eğitim sisteminde mesleki eğitimin çok önemli olduğu görülmüştür. Almanya'da hayatın üretim merkezli olmasının sonucu mesleki eğitimin bu denli önemli olduğu düşünülmektedir. Burada kişilerin üretimin her kademesinde aktif olarak bulunması amacıyla, bir meslek kazandırarak kalifiye meslek elamanı olması hedeflenmektedir. Eğitim sistemi içinde mesleki eğitim gören öğrencilerin oranı %60 civarındadır. Ülkede ikili mesleki eğitim sistemi uygulanmakta olup, okul - işletmelerde beceri eğitimi yapılmaktadır. Staj uygulamaları ile birlikte mesleki eğitim süresi iki yıldır. İş piyasası mesleki eğitimde aktif rol oynamakta, sektörün öncü firmaları kendi eğitim kurumlarını oluşturmaktadır.

4.3 ENGELLİ BİREYLERİN EĞİTİMİ

Ülkede farklı engel gruplarına yönelik genel eğitim sistemine paralel olarak özel eğitim okul ve kurumları bulunmaktadır. Görme, işitme ve zihinsel yetersizlikleri ile otizm spektrum bozukluğu ve dil konuşma güçlüğü olan bireyler için ayrı eğitim kurumları yer alırken, aynı zamanda kaynaştırma eğitimine de yer verilmektedir.

Almanya'da kaynaştırma eğitimi %30 olup zihinsel yetersizliği olan bireyler ve otizm spektrum bozukluğu olan bireyler çoğunlukla ayrı eğitim ortamlarında yer almaktadır. Ancak ülkenin eğitim politikaları gelecek yıllarda ayrıştırılmış eğitim ortamları yerine, kaynaştırma uygulamalarının yaygınlaştırılmasını öngörmektedir. Kaynaştırma uygulamaları yalnızca fiziksel ve eğitsel ortamı uygun olan eğitim kurumlarında yürütülmektedir. Kaynaştırma uygulamalarının yapıldığı sınıflarda 6-13 öğrenci bulunmakta ve iki sınıf öğretmeni ile birlikte bir özel eğitim öğretmeni ders vermektedir. Aynı sınıf içinde birden fazla program takip eden öğrenciler bulunmaktadır. Öğrenciler bazı dersleri sınıf ortamında birlikte işlerken bazı derslerde ise kaynak oda eğitimi uygulanmaktadır.

Kaynaştırma eğitimi alan öğrenciye aynı dersi aldıklarından aynı diploma verilmektedir. Kaynaştırma öğrencilerine ayrıca destek eğitimi de okul ortamında sunulmaktadır. Kaynaştırma uygulamalarında akademik başarıdan ziyade öğrencinin arkadaşları ile kaynaşması, toplumla entegre olması, kendi ayakları üzerinde durması amaçlanmaktadır.

Mezuniyet sonrası engelli öğrencilere bazı kurumlar ve uzmanları, uyum hizmeti ile ilgili çalışmalarda rehberlik yapmakta, bireylere uygun mesleki eğitim ve işe yerleştirme hizmetleri planlanmaktadır. Bu alanda vakıflar, işçi bulma kurumu, emekli sandığı (job center), işveren birliği ve uyum dairesi sürekli işbirliği içinde koordineli çalışmaktadır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Hareketlilik faaliyeti kapsamındaki eğitim programı tamamlandıktan sonra üyelerimiz değerlendirme toplantısında bir araya gelmişlerdir. Bu toplantıda üyelerimiz eğitim programını değerlendirerek, kişisel izlenim ve görüşlerini paylaşmışlardır. Faaliyet sonucunda üyelerimizin görüş ve önerileri aşağıda belirtilmiştir.

1. Almanya eğitim sisteminde mesleki eğitim uygulamalarının, özellikle sivil toplum kuruluşları, iş gücü piyasa temsilcileri ile eğitim kurumlarının işbirliği ve koordinesinin örnek nitelikte olduğu görülmektedir.
2. Eğitim sistemi içerisinde mesleki yönlendirmenin önemli bir rol oynadığı ve karar verici olma özelliğinden çok yönlendirici bir özelliğinin olduğu görülmektedir. Öğrenciler eğitim sistemi içerisinde sınava dayalı bir uygulamadan ziyade yeterliliklere dayalı bir elemeden geçmektedir. Bunun sonucunda sistem içinde akademik başarısı yüksek olan bireyler üniversite eğitimine devam ederken, diğerleri mesleki eğitim sistemi içinde yer almaktadır.
3. Bireylerin mesleki yeterliliklerini geliştirebilmesi kadar, mesleki rehabilitasyon hizmetleri de ülkemize göre gelişmiş bulunmaktadır. Bireyler her yatla ve durumda farklı mesleki eğitim hizmetlerinden yararlanabilmektedir. Mesleki rehabilitasyon hizmeti vakıflar aracılığıyla ve devletin ekonomik desteğiyle sunulduğundan kaliteli bir şekilde sürdürülmektedir. Bu alanda ülkemizde yapılan çalışmaların yetersiz olduğu, öncelik olarak yasal düzenlemeler geliştirilmesi gerektiği saptanmıştır.

4. Özel eğitim uygulamaları açısından ülkemize benzer uygulamalar görülmüş olup, eğitsel tanılama ve değerlendirme kriterlerinin farklılık gösterdiği görülmüştür. Ülkemizdeki hafif düzeyde zihinsel yetersizliğe karşılık gelen eşik Almanya'da ağır düzeyde zihinsel yetersizlik olarak tanılanmaktadır. Kaynaştırma eğitiminde bedensel, işitsel, dil konuşma güçlüğü, görme engelli, öğrenme güçlüğü gibi engel grupları yer alırken, ülkemizde bu engel gruplarının haricinde zihinsel engelli öğrencilerin de kaynaştırma eğitimine dahil edilmektedir.
5. Engelli bireylere yönelik olarak hem özel eğitim hem de kaynaştırma eğitim ortamları gerekli fiziksel ve eğitsel alt yapı ile donatılmakta olduğu görülmektedir. Bu durum kaynaştırma uygulamalarının etkililiğinde oldukça önemli rol oynamaktadır. Ancak özel eğitim öğretmeni ihtiyacının Almanya'da da tam olarak karşılanmadığı ve kaynaştırma uygulamalarının yaygınlaştırılmasının bu ihtiyacı daha da artıracığı görülmektedir.
6. Yapılan incelemelerde engellilere yönelik yasal düzenlemelerin on iki cilt halinde tek bir kanun ile düzenlendiği dikkat çekmektedir. Bu durumun engellilere yönelik hizmetlerin sunulmasında kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir.
7. Tüm bu sonuçlar doğrultusunda Almanya'da sivil toplum kuruluşlarının kamusal alanda aktif olarak hizmet verdiği, kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının aktif işbirliği sağlayabildiği görülmektedir. Ülkemizde engellilerin mesleki eğitim hizmetlerinin iyileştirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla planlanan çalışmalarda benzer uygulamalara yer verilmesinin olumlu sonuçlar yaratacağı düşünülmektedir.